

De Everest Boys

De National Geographic Society is een van de grootste wetenschappelijke en educatieve non-profitorganisaties ter wereld. De Society is in 1888 opgericht ter vergroting en verspreiding van geografische kennis, en geeft een beeld van de wereld door middel van haar tijdschriften, boeken, kaarten, en interactieve media. National Geographic Magazine, het officiële tijdschrift van de Society, verschijnt in 29 talen en wordt maandelijks gelezen door veertig miljoen mensen in alle landen van de wereld. Het National Geographic Channel bereikt 290 miljoen huishoudens in 27 talen in 164 landen. De Society heeft ruim negenduizend onderzoeksprojecten gefinancierd. Bezoek de website van de National Geographic Society op www.nationalgeographic.com of ga naar de Nederlandse website: www.nationalgeographic.nl.

In deze serie:

Wilco van Rooijen – *Overleven op de K2*

Ronald Naar – *Extreme uitdagingen*

Reinhold Messner – *Cerro Torre*

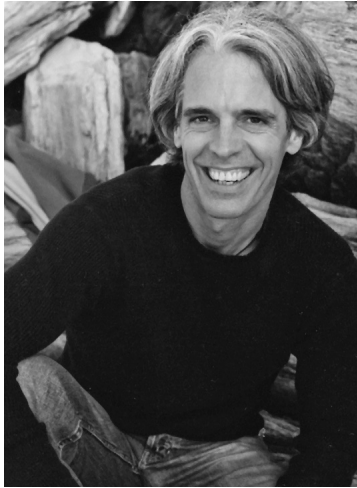
Ernest Shackleton – *Zuid, de legendarische laatste expeditie van Ernest Shackleton*

Rayner Unwin – *Overwintering op Nova Zembla*

Clint Willis – *De Everest Boys*

Phillip Finch – *De diepte in* (mei 2010)

Harry Kikstra – *3x Everest* (juni 2011)

Clint Willis is de auteur van *Epic: Stories of Survival from the World's Highest Peaks*, in het Nederlands verschenen als *Op gevaarlijke hoogte*, en daarnaast veertig andere anthologieën op het gebied van avontuur, politiek, godsdienst en oorlog. Zijn werk is verschenen in honderden publicaties, zoals *Men's Journal*, *Outside* en de *New York Times*. Clint klimt al vanaf zijn tiende jaar. Hij woont met zijn gezin in Maine.

CLINT WILLIS

De Everest Boys

*Chris Bonington en de tragedie
van een generatie topklimmers*

Voor Jennifer en Harper en Abner

Oorspronkelijke uitgave Carroll & Graf Publishers 2006

Oorspronkelijke titel *The Boys of Everest*

Nederlandse editie Copyright © 2011 National Geographic Society.

All rights reserved.

© 2011 Dutch Media Uitgevers bv, Amsterdam

Vertaling: Paul Heijman

Omslagontwerp: Riesenkind

Foto omslag: Tony Riley

Opmaak binnenwerk: Mat-Zet bv, Soest

Foto's binnenwerk: Chris Bonington, Chris Bonington Picture Library, uitgezonderd pagina's 3, 148, 234 en 391.

Foto pagina 3: Katie Fagan; foto pagina 148: Keiichi Yamada, Chris Bonington Picture Library; foto pagina 234: Doug Scott, Chris Bonington Picture Library; foto pagina 391: Peter Boardman, Chris Bonington Picture Library.

ISBN 978 90 488 0946 2

NUR 483

www.dutch-media.nl

www.nationalgeographic.nl/boeken

Dit boek is een uitgave van G+J Publishing CV en Dutch Media Uitgevers bv

INHOUD

Personages in volgorde van verschijnen	9
Beklimmingen en expedities	11
Ten geleide	13
Inleiding	15
Deel een: Jongens	21
Deel twee: Mannen	149
Deel drie: Legendes	285
Deel vier: Geesten	427
Epiloog	491
Verklarende woordenlijst	497
Naschrift	501
Dankwoord	503
Geraadpleegde literatuur	509

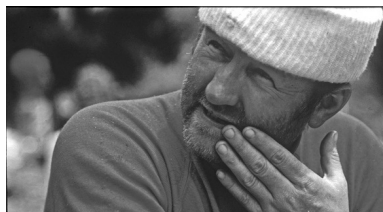
PERSONAGES IN VOLGORDE VAN VERSCHIJNEN

Chris Bonington

Hamish MacInnes

Don Whillans

Ian Clough

John Harlin

Douglas Haston

Mick Burke

Nick Estcourt

Martin Boysen

Doug Scott

Peter Boardman

Joe Tasker

Dick Renshaw

Al Rouse

BEKLIMMINGEN EN EXPEDITIES

1958

Petit Dru, Bonattipijler (Franse Alpen)

1960

Annapurna II, westgraat (Nepal)

1961

Nuptse, zuidwand (Nepal)

Mont Blanc, centrale pijler van Freney (Franse Alpen)

1962

Grandes Jorasses, Walkerspoor (Franse Alpen)

Eiger-noordwand (Zwitserse Alpen)

1963

Centrale Toren van het Painemassief, westwand (Patagonië)

1966

Eiger-noordwand direttissima (Zwitserse Alpen)

1970

Annapurna-zuidwand (Nepal)

1972

Everest, zuidwestwand (Nepal)

1974

Changabang, oostgraat (India)

1975

Everest, zuidwestwand (Nepal)

Dunagiri, zuidgraat (India)

1976

Changabang, westwand (India)

1977

Ogre, westgraat (Pakistan)

1978

K2, westgraat (Pakistan)

1979

Kangchenjunga, noordgraat (Nepal)

Gauri Sankar, westgraat (Nepal)

1980

K2, westgraat en Abruzzi pijler (Pakistan)

Kongur, verkenningsexpeditie (China)

1981

Kongur, westgraat (China)

1982

Everest, noordoostgraat (Tibet)

1985

Everest, zuidoostgraat (Nepal)

TEN GELEIDE

Virginia Woolf zei dat we lezen om ‘de begrenzing van de individuele geest te doorbreken en weg te dwalen in de geest en het lichaam van anderen’. Ook lezen (en schrijven) we om de verhalen te bestuderen die anderen over zichzelf en anderen vertellen, en om die verhalen, evenals de onze, aan te vullen of te overdenken.

Deze drijfveren zijn mijn inspiratie geweest voor het schrijven van dit boek. Ik heb uitgebreide gesprekken en briefwisselingen gehad met klimmers en hun familieleden en vrienden. Ik heb grote aantallen primaire en secundaire bronnen bestudeerd, waaronder artikelen, biografieën, dagboeken, expeditiejournaals, brieven, memoires, gedichten en ander gepubliceerd en ongepubliceerd materiaal. Verder heb ik zowel uit die bronnen als uit mijn eigen ervaringen geput om me voor te stellen wat klimmers op bepaalde momenten hebben gedacht of gevoeld. Ik beseft dat ik daarmee de vrijheid die lezers en schrijvers gewoonlijk in de afzondering van hun eigen verbeelding nemen tot publiek bezit heb gemaakt.

INLEIDING

De top van de Everest verraste hen. Tenzing Norgay en Edmund Hillary hadden vijf uur geklommen, waarbij ze zo ongeveer het laatste uur helemaal waren opgegaan in de zware en moeizame tocht over de golvende sneeuwgraat die hier, op 8847 meter, eindigde. Ze keken op, zagen het uitzicht en begrepen het.

De sherpa en de jongeman uit Nieuw-Zeeland keken elkaar aan en lachten achter hun zwarte zuurstofmaskers. Ze gaven elkaar een hand en omarmden elkaar, onhandig door hun zware laarzen en de lagen dikke kleding. Ze stonden verlegen tegenover elkaar te stuntelen – partners in een gearrangeerd huwelijk, zich bewust van hun verschillen nu ze dit deelden.

Wetende wat hun te wachten stond, bleven ze niet lang: de afdaling naar de anderen, de reis terug naar hun verschillende beschavingen – en ze dachten eraan met een mengeling van uitgelatenheid en nieuwsgierigheid, angst en het begin van verdriet.

Sherpa Tenzing begroef wat eten als geschenk voor de berggoden. Edmund Hillary begroef bij het eten een klein kruisbeeld. Hij was zich ervan bewust dat hij op een hoogst curieuze manier was verkozen, dat hij slechts een radertje in een enorm apparaat was, een nieuw wereldwonder. Na tweeëndertig jaar en zestien expedities – en ten koste van tweeëntwintig mensenlevens – had de mens eindelijk de top van de hoogste berg ter wereld bereikt.

Op 29 mei 1953, even voor het middaguur, verlieten Hillary en

Tenzing de top. Vier dagen later stond het nieuws in de *London Times*, op de dag dat de jonge Elizabeth tot koningin werd gekroond. De geschiedenis van de bergsport was afgesloten.

Wat nu?

Een hecht clubje van ruwweg twaalf klimmers besteedde de volgende drie decennia aan het beantwoorden van die vraag. Ze kwamen uit de dorpjes, sloppenwijken en buitenwijken voor de gegoede middenstand van het naoorlogse Groot-Brittannië. Samen vormden ze de kern van de belangrijkste generatie klimmers. Hun leider was de jongensachtige maar gedreven Chris Bonington. Zijn ondercommandanten en medewerkers waren toekomstige legendes als Mick Burke, Nick Estcourt, Dougal Haston, Doug Scott en Don Whillans. De groep, die bekend zou worden als de Bonington Boys, koos versterking uit een uitgelezen legertje jonge talenten. Onder hun rekruten bevonden zich jonge supersterren zoals Dick Renshaw en Al Rouse, en verder twee jonge mannen die hen uiteindelijk allen dreigden te overtreffen: ex-seminarist Joe Tasker en zijn enorm sterke partner en rivaal Peter Boardman.

Bonington en zijn makkers begonnen met hun avonturen in de jaren vijftig van de vorige eeuw en stelden nieuwe normen op voor ijs- en rotsklimmen op de *crags* en bergen in Engeland, Schotland en Wales. Omdat hun een poging werd onthouden het Grote Bergsportprobleem te tackelen – de eerste beklimming van de Everest – waagden ze zich aan de moeilijkste routes in de Alpen, waarbij ze de vooruitstrevendste klimmers van het Europese vasteland navolgden en vervolgens overtroffen. Ten slotte richtte de groep zijn aandacht op de ketens van de Himalaya, waar ze een reeks ongelooflijk gevaarlijke en moeilijke routes op de hoogste bergen ter wereld beproefden. In de jaren zeventig en tachtig organiseerden Bonington en zijn kameraden legendarische expedities naar een tiental hoge toppen, waaronder de Annapurna en de K2, en bovenal de Everest zelf. De hoogste berg ter wereld werd het decor van zowel de allermooiste prestaties als de bitterste tegenslagen. Hun geschiedenis begint in zekere zin op de Everest, en daar eindigt zij ook.

De vorige generatie had er meer dan dertig jaar over gedaan de Everest te beklimmen, deels omdat men niet bereid was be-

paalde risico's te nemen. De meeste klimmers keerden liever terug van een toppoging dan de kans te lopen de nacht in de wand te moeten doorbrengen. Enkele Britse klimmers – zoals George Mallory – namen dat risico wel, maar hun collega's maakten hen uit voor onverantwoordelijke en onsportieve waaghalzen.

De klimmers in Boningtons groep hadden duidelijk de neiging om dóór te gaan: om een lawinegevaarlijke sneeuwelling over te steken, om door te klimmen als het schemerde of als er slecht weer aankwam. Ze namen uitzonderlijke risico's; wanneer het lot hun gunstig gezind bleef, gingen ze nog verder. Door zulke risico's te aanvaarden creëerden ze nieuwe mogelijkheden. Het spoorde hen aan nog moeilijker routes op nog hogere toppen te nemen, waarvan de beroemdste de enorme zuidwand van de Annapurna en de zuidwestwand van de Everest zijn. Terwijl hun klimploegen kleiner werden en de hiërarchie steeds vager, werden hun doelen steeds spectaculairder, zodat uiteindelijk elke nieuwe expeditie neerkwam op een klein groepje goede vrienden die snel en met lichte bepakking een reusachtige onbeklommen graat of wand bestegen.

Bonington en zijn makkers maakten het beklimmen van een berg tot een spontanere en creatievere actie – en niet zozeer een missie – dan het was geweest. Ze betaalden een hoge tol. Van de groep die in de jaren zeventig en tachtig die grandioze beklimmingen meemaakten zijn er nog slechts enkelen in leven.

De doden lieten een loopbaan, vrienden, ouders, vrouwen en kinderen achter. De overlevenden klommen door. Generaliserend kunnen we zeggen dat Bonington en zijn makkers klommen voor de kick of uit vriendschap of omdat ze ambitieus of zelfdestructief waren, of wilden bewijzen dat ze iets betekenden of moedig waren – maar de drijfveren van de klimmers liggen begraven in hun levensverhaal.

Clint Willis

Zij die naar bergtoppen reizen
zijn half verliefd op zichzelf,
en half verliefd op vergetelheid.

Robert Macfarlane,
Mountains of the Mind (2003)

DEEL EEN

Jongens

Ze waren jong, lieten
niet veel achter en hebben iemand nodig
die zich hen herinnert.

Norman Maclean,
Young Men and Fire (1992)

De klimmers gingen vroeg naar bed en stonden in het donker op om touwen en haken, een brander en slaapzakken, thee en minieme hoeveelheden eten in hun versleten rugzak te proppen. Ze wurmden zich in hun laarzen en stijgijsers en verlieten de betrekkelijke warmte van de berghut om onder een met sterren bezaaide hemel de gletsjer over te steken. Voor de jonge Chris Borington leken de bergen op uitgeknipte vormen van zwart fluweel die tegen de sterrenhemel afstaken.

Chris en zijn metgezel, Hamish MacInnes, liepen te rillen onder hun zware bepakking. Ze spraken nauwelijks. Ze konden de route zien: de zuidoostpijler van de pointe Lépiney, een reeks overhangende rotsen; Chris dacht dat de route onmogelijk was.

Maar hij hield zichzelf voor dat hij een geharde alpinist begon te worden. Hij was nu drieëntwintig en klom al zeven jaar. Dit seizoen, de zomer van 1958, was zijn tweede in de Franse Alpen. Hij was een geboren klimmer, een voortreffelijk alpinist, en hij was ambitieus. Dat zag je niet aan hem af: hij maakte een jonge, zelfs zachte indruk. Hij was een slungelige jongen met bruin haar, een lang gezicht met hoge jukbeenderen, volle lippen, ietwat kleine blauwe ogen en een babyhuidje. Nadat hij de Royal Military Academy in Sandhurst had doorlopen was hij commandant van een in Duitsland gelegerde tankeenheid geworden. Toch zagen die overhangen er afgrijselijk uit.

Hamish was ouder; hij was zevenentwintig en net terug van zijn tweede Himalaya-expeditie. De overhangen baarden hém geen zorgen, maar dat was tegelijk het probleem met Hamish: hij leek zich nooit ergens zorgen over te maken. Hij was een kerel met een magere kop, holle wangen en diepliggende ogen, een excentriekeling die per se bruinbrood wilde eten en voor

zijn gezondheid op de grond sliep. Hij had belangstelling voor reddingswerk in de bergen, maar kreeg zelf heel makkelijk een ongeluk. De vorige zomer viel hij tijdens een beklimming en liep hij een schedelbreuk op; diezelfde avond dronk hij zich een stuk in de kraag, waarna hij probeerde een kerk te beklimmen. Hij viel weer en brak een been.

De twee klimmers bonden zich in en liepen over gemakkelijk terrein naar de voet van hun route. Deze eerste momenten van een dag in de bergen hadden iets spectaculairs. Je begon te lopen op je nuchtere maag met een lichaam dat koud en stijf was. Kort daarop begon je te zweten en werd je echt wakker. De moeilijkheden lagen nog in een ver verschiet en je was nu helemaal gespitst op de schoonheid van de plek, van je omgeving. Je had medelijden met de mensen die in het dal lagen te slapen. Chris was bang voor wat hem zou kunnen overkomen, maar ook blij met hoe de dingen waren gelopen: hij had het gevoel dat zijn levensverhaal een gelukkige ontknoping had gevonden. En al die tijd wist hij dat de reeks mogelijke uitkomsten van deze dag ook zijn dood kon behelzen, een dood die hij vagelijk zag als een versmelten met de inktachtige vormen van de bergen, die in deze heel vroege morgen alleen te zien waren doordat hun silhouetten de sterren aan het gezicht onttrokken.

Ze gingen een geul bij de wand in; die stelde hen in staat de ergste overhangen te omzeilen. Chris dacht dat ze gewoon de geul tot aan de top konden volgen. Hamish veegde dat idee meteen van tafel en klom de geul uit naar gladde rotsplaten, waar langzaam en secuur moest worden gewerkt.

Ze klommen tot het bijna donker was en brachten de nacht door op een richel onder een overhang. Chris vouwde zichzelf op in een hoekje onder de rots. Hij had een slaapzak meegenomen en wikkelde die in plastic, maar hij had het te koud om te kunnen slapen.

's Morgens popelde hij om verder te gaan en hij zou de eerste touwlengte voorklimmen. Hij knoopte het uiteinde van het touw om zijn middel en begon te klimmen. Toen hij wat hoger kwam, keek hij uit naar rotsspleten of andere mogelijkheden om zich te zekeren, meestal met een haak of een houten wig. Telkens als hij een hulpmiddel had geplaatst, hing hij er een

schlinge aan, waar hij vervolgens een karabiner aanhaakte; als hij dat had gedaan klikte hij het touw dat onder hem hing in de karabiner.

Het touw liep nu van Chris door elke zekering naar Hamish, die onder aan het touw stond. Hamish had het touw om zijn middel geslagen en vierde het uit wanneer Chris verder klom; als Chris viel zou Hamish het touw tegenhouden. De lengte van de val was afhankelijk van de afstand die Chris sinds zijn laatste zekering had geklommen; aangenomen dat de haak bleef zitten, zou hij ongeveer tweemaal die afstand vallen.

Het klimmen was hier moeilijk. Chris moest zijn toevlucht nemen tot kunstgrepen. Hij knoopte lange schlingen aan wiggen en ging dan in de lus staan om hoogte te winnen. Daar was hij mee bezig toen een van de wiggen losschoot.

Hij vloog door de lucht, volledig gedesoriënteerd, en bleef toen hangen. Tot zijn enorme opluchting had de lagere wig het gehouden, maar hij was zich vagelijk bewust van een dwaze, fysieke teleurstelling, alsof zijn lichaam verder had willen vallen. Hij hing ondersteboven boven de gletsjer. Het touw had zich om zijn enkel gewikkeld en zijn voet werd even gevoelloos.

Hij wurmde zich terug op de rots en klom weer naar zijn hoogste punt. Hij ging verder over een overhang om het touw uit te klimmen, maar de volgende overhang zag er nog moeilijker uit. En erger nog: het weer sloeg om. De wolken die op de klimmers afkwamen, zagen er dreigend genoeg uit om zelfs Hamish schrik aan te jagen: die merkte op dat het misschien tijd werd om terug te gaan.

Ze gingen naar links en klommen een tijdlang over een gemakkelijk stuk rots naar beneden. Dat bracht hen tot boven aan een steile geul. Door een haak als verankering te plaatsen en hun touw tot halverwege de lengte door het oog van de haak te voeren, bereidden ze zich voor om ab te seilen. Hamish wierp de losse einden van het touw de geul in. Chris ging met gespreide benen boven het dubbele touw staan, pakte het met zijn rechterhand achter zich beet, haalde het voor zijn borst langs en legde het over zijn linkerschouder, zodat het over zijn rug liep. Hij nam het touw in zijn rechterhand – met die hand remde hij – en liep achteruit de onpeilbare diepte van de geul in.

Toen ze eenmaal in de geul waren, konden ze er niet meer uit klimmen; de wanden waren te steil. Omlaagklimmen was eveneens onmogelijk. De enige mogelijkheid was abseilen. Dat betekende dat ze elke vierentwintig meter of zo een plek moesten vinden om een volgende verankering aan te brengen. Zo niet, dan zaten ze klem en zouden ze doodvriezen. De dood zou niet lang op zich laten wachten: met het verstrijken van de dag veranderde de geul in een soort verticale rivierbedding voor een stortvloed van smeltwater.

Hamish gleed omlaag tot hij een piepkleine standplaats vond, waar hij één enkele haak als verankering plaatste. Chris kwam achter hem aan. Beide mannen waren nat tot op hun huid. Ze wilden opschieten en trokken beiden aan het touw om het in te halen voor de volgende abseil. Het touw bewoog niet: ergens boven hun hoofd zat het klem.

Een vastzittend abseiltouw is de nachtmerrie van elke bergsporter. Een vastzittend abseiltouw in een alpiene waterval is nog erger. Hamish probeerde in het neergutsende water een rotsplaat te beklimmen om het touw binnen te halen, maar slaagde er niet in: de plaat was te glad. En een val hier zou fataal zijn. Chris probeerde het ook en uit pure wanhoop lukte het hem de plaat te beklimmen en aan het meeste smeltwater te ontkomen. Het touw kon hij nog altijd niet loskrijgen, maar hij kon nu even nadenken. Hij stond te schudden van de kou en de angst, en beseftte dat hij in het touw omhoog moest.

Hij bond twee lijntjes met een prusikknoop om het dubbele touw. Chris haakte zich aan beide prusiks vast en klom toen – door zijn gewicht van de ene op de andere prusik over te brengen en telkens de onbelaste knoop omhoog te schuiven – in het touw naar boven tot het punt waar het klem zat. Hij maakte het touw vrij en daalde voorzichtig af naar Hamish.

De klimmers moesten nog één touwlengte abseilen over een vooruitstekende rots. Het dubbele touw kwam niet tot aan de grond, maar bungelde boven de kaken van een enorme bergschrund – een gapende randspleet tussen de basis van de route en het sneeuwveld dat verder naar beneden lag. Ze moesten op een of andere manier over die kloof zien te komen. Ze kwamen tot de conclusie dat ze het touw moesten gebruiken om zich er-

overheen te slingeren – een soort Tarzan-actie – in de hoop de spleet te overbruggen.

Chris deinsde ervoor terug. Hij zag al voor zich hoe hij het touw op het verkeerde moment losliet en voor altijd in de zwarte, ijskoude diepte van de gletsjer viel. Hamish ging als eerste en zag kans op de afbrokkelende rand van het ijsveld te landen en zijn evenwicht te bewaren. Chris' angst werd alleen nog maar groter, maar hij ging bij zichzelf te rade en riep de schim van een herinnering op – het kon een oude droom zijn geweest – waarin hij werd achtervolgd terwijl hij vloog. Hij vermande zich en sprong.

Hij kwam ruim voorbij de spleet terecht en viel voorover in de sneeuw; hij gleed de berg af en maakte splinters halfgesmolten ijs los, waarvan hij stukjes in zijn ogen kreeg. Hij werkte zich overeind. Hamish was alweer doorgelopen en Chris volgde hem zo snel hij kon; hij voelde zich plotseling licht, bijna gewichtloos. Hij vroeg zich even af of hij zijn rugzak misschien aan de andere kant van de randspleet had gelaten. Het doorweekte duo daalde een in hun ogen eindeloze tijd af en kwam uiteindelijk bij de hut waar ze de vorige nacht hadden geslapen. Die werd beheerd door een jonge vrouw, die erg onder de indruk van hen was geweest, vooral van Hamish.

Ze schaamden zich zo dat ze haar niet onder ogen wilden komen. In de beginnende schemering liepen ze langs hun onderkomen en zochten hun kleddernatte weg naar de lege herdershut waar ze gedurende dat seizoen beslag op hadden gelegd. De hut stond in Montenvers, nog altijd duizend meter boven Chamonix. Ze liepen huiverend verder; beneden hen, in de donkere gletsjer, gaapten de spleten. De vermoeidheid kwam nu bij Chris opzetten als de nacht zelf: een hevige en onvermurwbare tegenstroom, zodat zelfs bergafwaarts gaan voelde als een poging om door diepe sneeuw te rennen. Hij liep stijf als een plank, wankelend bijna; op een gegeven moment begaven zijn knieën het onder het gewicht van zijn rugzak en zakte hij even in elkaar. Hij merkte dat hij een verschrikkelijke dorst had.

Het kon hem allemaal niet deren: de schaamte, de vermoeidheid, de dorst. Hij voelde ze bijna niet. Hij luisterde als betoverd

naar het hoge gezoem van zijn blijdschap, naar de vreugde die letterlijk zong in zijn botten.

De twee jonge klimmers hadden elkaar bijna zes jaar daarvoor leren kennen, toen Chris vanuit Londen naar het noorden was gelift om iets te ervaren van Schotlands beroemde winterbeklimmingen. Hij was Hamish en een stel van zijn Schotse maten in een klimmershut tegengekomen. Chris was toen achttien. Nadat hij voor een examen was gezakt, was hij van school af gegaan en nu wachtte hij op zijn oproep voor de luchtmacht.

Hamish was een ander verhaal: die was op zijn tweeëntwintigste al een bekende figuur in de Britse bergsportwereld. Net als veel andere jonge klimmers uit die tijd, vooral de Schotse, was hij een ruziezoeker. Hij had zijn diensttijd in Oostenrijk doorgebracht, waar hij in de Alpen had geklommen en had geleerd haken te gebruiken: haken in rotsspleten hameren en er schlingen aan vastmaken, in de schlinge gaan staan en boven je hoofd een volgende haak inslaan. Hij had die techniek mee naar Schotland genomen, waar hij zich via moeilijke routes over de bezwaren heen hamerde van de traditionalisten, die dergelijke hulpmiddelen een vorm van bedrog vonden. Hun bezwaren – ze gaven de jongeman de bijnaam Hamish MacPiton – moedigden hem alleen maar aan.

Hij plukte zijn partners vaak uit de gelederen van degenen die nieuw waren in de klimwereld. Omdat ze van niets wisten, accepteerden ze in hun onschuld zijn uitnodigingen, die hen altijd meesleurden in absurd ambitieuze en gevaarlijke waaghalzerij. Hamish gedroeg zich dan als van weemoed vervuld; hij staarde gelaten in de verte en beschreef, alsof hij het tegen zichzelf had, een of andere moordende route als het neusje van de zalm, de schoonheid zelve; absoluut niet zwaar, echt niet, stelt niets voor, maar toch...

Hamish zag in de jonge Chris Bonington een potentiële rekrut. De andere Schotse klimmers die die winterdag in 1952 in de hut hun thee zaten te drinken, zagen de Engelse jongen in een heel ander licht: als enigszins verachtelijk. Ze maakten deel uit van een opkomende klimmerselite met een kliekachtige cultuur, voornamelijk bestaande uit jongens uit de arbeidersklasse

die verschrikkelijke snobs waren: ze verafschuwden elke klimmer met een paar nieuwe klmschoenen, en al helemaal een met een dure schoolopleiding. Ze waren beslist niet geneigd vriendschap te sluiten met die jonge Engelsman met zijn blozende wangen en deftige accent. Zoals een van de klimmers opmerkte: ‘Het lijkt goddomme wel of die arme jongen is grootgebracht in een poppenhuis.’

In feite was hij opgegroeid op kostscholen en bij vrouwen. Zijn vader was weggegaan toen Chris nog een peuter was. Zijn moeder en háár moeder hadden daarna om de jongen gevochten; als hij niet op kostschool was, woonde hij bij de een of de ander, afhankelijk van zijn moeders geestesgesteldheid. Hij was uit die moeilijke periode tevoorschijn gekomen als het type serieuze en in zichzelf gekeerde jongeman, lichtelijk pietluttig, aan wie mensen soms een hekel hebben.

Hij maakte een kwetsbare, zelfs wat angstige indruk, maar was een klimmer met lef. Hij was verlegen en ambitieus, had in zijn hoofd een beeld van zichzelf en wilde daaraan voldoen. Hij wilde alles goed kunnen en hij wilde zich netjes gedragen. Hij wilde zijn zin krijgen en hij wilde aardig gevonden worden – bewonderd – door mannen die hij respecteerde. De complexiteit van zijn wensen maakte hem tot een buitenbeetje en iemand die moeilijk te doorgronden was.

Het klimmen had hij bijna bij toeval ontdekt. Hij was al zestien toen hij naar Ierland reisde voor een bezoek van twee weken aan zijn grootvader van vaderszijde, die in de buurt van Dublin woonde. De oude man was als jongen van huis weggelopen en naar zee gegaan, en had zijn loopbaan afgesloten in Australië, waar hij voor een Brits bosbouwbedrijf met Aboriginals werkte. Tijdens de reis naar Ierland kon de tiener een blik werpen op de bergen langs de kust van Wales. Op de terugreis bracht hij een bezoek aan een tante, die toevallig een fotoboek over bergen had. De foto’s van de verschillende bergketens in Groot-Brittannië maakten diepe indruk op de jongen. Dat najaar ging hij weer naar kostschool, waar hij een vriend wist over te halen in de kerstvakantie samen met hem naar Wales te liften. Het tweetal rommelde rond in de sneeuw op de Snowdon en veroorzaakte uiteindelijk een lawine, die hen makkelijk van een rots had kunnen meesleuren.